

Advocaat

<< 33

noemt. De rechter, griffier en advocaat trekken langs klinieken en instellingen om een beslissing te nemen over de gedwongen opname. De zitting gebeurt altijd op locatie.

Heidanus wil voorafgaand aan de bijeenkomst eerst nog even met zijn cliënt Hans praten. Er is een probleem. Hans is weg. "Gevlucht", zegt de verpleegkundige wat ongemakkelijk. "Hij heeft op de buitenplaats tafels en stoelen op elkaar gestapeld en is vervolgens over de muur geklommen." Heidanus staart de medewerker verbaasd aan.

Heidanus en de Lentis-medewerker vermoeden dat de cliënt met de trein naar Utrecht probeert te komen. Daar woont een kennis. Hans staat inmiddels op de politietelefoon. Heidanus overlegt in de gang met de rechter en de griffier. Wat nu?

Dan wordt de advocaat geroepen. Hans aan de telefoon. Die wil hem dringend spreken. Rechter, advocaat en griffier kijken elkaar verbaasd aan. Heidanus loopt een kamertje binnen en pakt de telefoon. "Hoe gaat het met je?" vraagt hij. Hans vertelt dat hij in een trein zit.

Heidanus zegt dat hij de ontsnapping betreurt. "Ik had graag gewild dat jij je verhaal aan de rechter kon doen." Niet nodig, vindt Hans. Hij heeft er alle vertrouwen in dat Heidanus namens hem het woord voert. "Ja, maar toch is het het beste als je deze kant opkomt. Je wilt toch niet worden opgejaagd. Wat? Oh, de conducteur grijpt in. Ja, tot ziens."

Het gesprek is abrupt geëindigd. De advocaat kijkt nog even naar de telefoon, schudt zijn hoofd en loopt weer de gang op. Daar overlegt hij met de rechter of de zitting kan doorgaan nu zijn cliënt er niet is. Ze besluiten door te gaan en gaan samen met een Lentis-arts en de griffier in een kamertje zitten. Eén stoel blijft leeg.

De rechter moet beslissen of de zogeheten inbewaringstelling wordt verlengd. Heidanus pleit er voor dit niet te doen. De uitbarsting van Hans noemt hij een 'incident'. Volgens hem is zijn cliënt niet gevaarlijk. Hij pleit voor een opname op basis van vrijwilligheid op een open afdeling. Kortom: op zijn voorwaarden.

De rechter wijst erop dat de docent al sinds de jaren zeventig geregeld is opgenomen. Samen met de arts lopen ze de criteria bij langs waaraan moet worden voldaan om de opname te verlengen. Zo zorgt Hans met zijn gedrag er voor dat mensen geïrriteerd of woedend worden.

Dan is er een grote kans op 'maatschappelijke teloorgang'. Als voorbeeld noemt de rechter een ruzie in een kroeg, waarbij Hans door de politie naar buiten werd gezet. Heidanus vraagt zich hardop af of er sprake is van maatschappelijke teloorgang, wanneer iemand uit een kroeg wordt gezet.

De rechter wijst op de hoge sociale positie van Hans. Heidanus bepleit de zaak van Hans vurig. Tevergeefs. De rechter verlengt de gedwongen opname.

De meest schrijnende BOPZ-zaken zijn plaatsingen in een isoleercel. Een maatregel voor personen die als onhandelbaar worden beschouwd. Het komt voor dat rechterlijke zittingen in een isoleercel plaatsvinden.

"Dat probeer ik altijd te voorkomen, want op zo'n plek is een cliënt kansloos. Die zit daar dan in zo'n blauw scheurpak. Het is bovendien een erg deprimerende omgeving. Er staat helemaal niets, behalve een matras op de grond en zo'n vastgeklonken, metalen wc."

Zittingen zijn er ook bij mensen thuis. Dat laatste is het geval als er geen acuut gevaar is, maar de cliënt zichzelf ernstig verwaarloost of overlast veroorzaakt. Heidanus maakt dan bizarre situaties mee.

"Zo bezocht ik een vrouw bij wie in huis de vuilnis tot het plafond was opgestapeld. Ik hoorde de ratten ritselen in het afval. Ze leefde in de keuken. Deed daar ook haar behoefte. Erg triest."

Sommige patiënten lijden aan een ernstige vorm van schizofrenie. Heidanus had een bizarre ervaring: "Een man was ervan overtuigd dat zijn huis was omsingeld door gewapende militairen. Iedere schroef in zijn woning was volgens hem een microfoon. Hij wees naar bomen waarin volgens hem militairen zaten die hun wapens op hem richtten." Heidanus voelde zijn angst.

"Of ik ze ook zag, vroeg hij. Ik antwoordde dat ik geloofde dat hij de militairen zag. Ik zei ook dat ik de militairen en de microfoons niet zag en dat de arts vindt dat hij zich dit inbeeldt als gevolg van een ziekte. Er zijn in zo'n geval twee waarheden. Die van de cliënt en die van de arts. Ik vraag de rechter om begrip te tonen voor de waarheid van de cliënt."

Heidanus hoeft ondanks zijn inzet voor de BOPZ-cliënten lang niet altijd te rekenen op een hartelijk applaus van de mensen voor wie hij opdraaft. "Ik kwam thuis bij een man die midden in de winter in een T-shirt in zijn ijsskoude woonkamer zat. Mijn advies was om de kachel aan te doen. Zo zou hij ook beter voor de dag komen bij de rechter die op het punt stond binnen te komen."

De man reageerde flink geagiteerd op Heidanus. "Hij was zwaar beledigd. Ik moet me dan tolerant opstellen."

De week is bijna voorbij. Het was een drukke piketdienst met negen meldingen. De vrouw die zelfmoord wilde plegen zit nog steeds in de psychiatrische kliniek van het UMCG. De rechter heeft Emma's inbewaringstelling verlengd.

Hans, de hoofddocent, is weer terug bij de Lentis-kliniek. Hij zorgt er met zijn dwarse houding voor dat het verplegende personeel zich niet verveelt. Een nieuwe uitbraakpoging is tot dusver uitgebleven.

De namen van Hans en Emma zijn om privacyredenen gefingeerd.